

Hronovské divadlo

Jiráskova Hronova

ČÍSLO 9

14. SRPNA 1999

DNEŠNÍ PROGRAM:

Jiráskovo divadlo v 13.30 hodin

DS Domu kultury Kroměříž

D. Goggin: **JEPTÍŠKY** aneb **KLÁŠTERNÍ ŠKOLA**
U NESMYSLOSRDNÝCH SESTER

Sál Josefa Čapka v 12.30, 15.30 a 19.30 hodin

Divadlo Na Kopečku (sekce Starý Blázni) při PL
Jihlava

R. Zimmerová, W. Kohlhaase: **RYBA VE ČTYŘECH**

Jiráskovo divadlo v 18.30 hodin

Soubor Gaudeamus a Operetní orchestr Světla nad
Sázavou

Oskar Nedbal: **POLSKÁ KREV**

Park A.J. v 17.00 hodin

Promenádní koncert **MACHOVSKÉ DECHOVKY**

Náměstí ČSA ve 21.45 hodin

SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ
69. JIRÁSKOVA HRONOVA
OHŇOSTROJ

SPONZOR A DODAVATEL OHŇOSTROJE:

Rubena

a.s. Náchod

TEXTILNÍ ZÁVODY A.S. BROUMOV

Nedovedu si představit, že by v srpnu nebyl v Hronově divadelní festival

Mezi změnami, které nás letos v Hronově čekaly, byla i změna na radnici. Ing. Houšťka vystřídala v starostenském křesle Hana Nedvěďová. Energická, pohotová, výmluvná, šarmantní mladá žena, hronovská rodačka, kandidovala za ODS a dostala za tuto stranu nejvíce hlasů. Nová paní starostka je ekonomka, ale pracovala také jako vychovatelka a učitelka, bezprostředně před nástupem do funkce na radnici působila jako moderátorka Radia Metuje. A samozřejmě - jak také v Hronově jinak - je členkou místního divadelního souboru a návštěvníci letošního Jiráskova Hronova ji mohli vidět první den festivalu v Goldonih Poprasku na laguně.

Co to obnáší, být v Hronově starostkou?

Znamená to pohybovat se v širokém spektru starostí od kanalizace až po třicetimilionový úvěr, znamená to zapomenout na pracovní dobu, věnovat se každodenním záležitostem, ale neztrácet perspektivu, protože tato funkce je běh na dlouhou trať.

Jakou úlohu v tom starostenském maratonu ženy, která musí pečovat nejen o město, ale i o rodinu, hraje divadlo?

Je to také svého druhu role, starosta musí být příjemný a vstřícný, i když mu není do smíchu a padá únavou, a k tomu je divadlo dobrou průpravou. Hronovský soubor je výborná parta a zkoušky jsou pro mě dokonalem a velmi potřebným odreagováním a odpočinkem.

Co všechno Hronov festivalem získává?

Lidé si uvědomují, že bez festivalu by Hronov byl jen jedním z mnoha malých příhraničních městeček, o nichž lidé v zemi dohromady nic nevědí. Díky festivalu je Hronov pojmem i pro ty, kdo v našich končinách nikdy nebyli. Opomenout nemůžeme ani to, že tisícovka návštěvníků do Hronova přinese peníze, a že někteří se k nám pak vrací i mimo festivalové dny.

Registruje město v souvislosti s festivalem i nějaké ztráty?

To je psychologický moment, který souvisí s dobudováním sálu J. Čapka. Ten sál tady bytostně scházel a zdaleka nebyl vybudován jen pro festival, slouží Hronovu po celý rok. Ale dostavba byla nákladná, musela počkat rekonstrukce zdravotního střediska, místních komunikací, čekat musel zimní stadion a lidé měli pocit, že se všechny peníze vrážejí jen do kultury. Ale pomalu už ta averze vůči kultuře mizí.

I ti kultuře ne právě naklonění tak či onak festivalem žijí, třeba do parku na doplňkový program chodí zástupy lidí?

Mám z toho radost a moc bych si přála, aby si tam lidé navykli chodit i mimo festivalové dny. Nejde jen o program, ale o to, že lidé se vymaní z izolace okolo televizoru a vyjdou ven mezi ostatní lidi, zastaví se spolu, komunikují, zajdou třeba do cukrárny, najednou zjistí, že si mají co říci a že je to příjemné.

Jaké divadlo vy sama máte ráda?

Nepreferuji žádný určitý žánr, mám ráda divadlo, které nechce všechno beze zbytku vyslovit samo. Chci, aby mi ponechalo prostor, v němž si mohu věci sama domýšlet, třeba dlouho po skončení představení. A taky chci, aby představení mělo rytmus a spád, to asi souvisí s tím, že jsem hodně dynamický člověk.

Jak se vám líbil program letošního ročníku JH?

Bohužel jsem toho viděla jen málo. Musela jsem dostát festivalovým oficialitám, jako byla setkání s politiky, se zahraničními hosty, denně jsem vítala soubory. A k tomu si připočtete, že i ve dnech festivalu běží normální život města se vším všudy a starosta to nemůže ignorovat.

S jakými pocity budete sledovat dnešní závěrečný ceremoniál?

Lhala bych, kdybych nepřiznala, že s pocity ulehčení. Ale současně i se smutkem. Mezi lidmi, kteří jezdí na JH, mám mnoho přátel, letos jsem neměla čas se jim věnovat, a tak je uvidím zase až za rok. Bude mi smutno, protože mám velmi ráda to festivalové hemžení, lidé jsou uvolnění, nespěchají, je to takový příjemný, pohodový zpomalený film.

Dnes už myslíme na jubilejní 70. ročník JH v roce 2000, který má být mezinárodní. Věříte, že se tento záměr podaří realizovat?

Nedovedu si představit, že by v srpnu nebyl v Hronově divadelní festival. Potřebovali bychom ovšem politické rozhodnutí, které by deklarovalo zájem státu na této akci. Jinak budeme rok od roku stále jen „flikovat“ rozpočet a improvizovat. Přitom všichni víme, že pokud by se kontinuita přerušila, navázat se již jen těžko podaří. Jsem ale optimista, 70. ročník se uskuteční.

Věříme s paní starostkou, že se za rok v Hronově opět setkáme. Už dnes pracuje na přípravě příštího ročníku řada lidí a festival má příliš mnoho stoupenců, než aby se mohl nekonat. Hronovská starostka patří mezi ně a rozhodně nevypadá na to, že by to hodlala vzdát.

Jaroslava Suchomelová

recenze

KRITICKÉ REFLEXE PŘEDSTAVENÍ PŘEDPOSLEDNÍHO DNE PŘEHLÍDKY

Jan Vladislav: **O MALÉ METTE**
dddd - ZUŠ Děčín

Příjemný divácký zážitek z velmi jemného, prostého, a tím svým způsobem rafinovaného demonstrativního epického vyprávění. A co dál? Pasačka a princ jsou samostatné postavy, tři vypravěčky se střídají ve vyprávění a zároveň třech princeznách. A hle, přece jen se něco klube: kromě demonstrace se u vypravěček vyloupne cosi navíc, drobné zkomentování toho, jak jedna každá z nich jako princezna neuspěla. I když víme, že uspět nemohou, že nakonec bude královnou pastýřka Mette, přece jen se lze pobavit na s potěšením vyjmenovávaných negativních vlastnostech konkurenčních nevěst. To samé platí o jasném přesvědčení - až mýtickém, potvrzeném poznávacím znakem, členkou - Mette, že bude královnou. A i když by nebylo od věci trochu více humoru, samozřejmě pokud by vycházel z vnitřku, nutnosti pnutí příběhu, představení v 16.30 hod., bylo čirým pramenem pohádky vyprávěné a zažívané v červánkách podvečeru a bezpečí dětství.

Martina Šubrtová: **POHÁDKA O KLUBÍČKOVÉM KRÁLOVSTVÍ**

Divadelní soubor KS Velká Bystřice
Jestliže Malá Mette byla čirým pramenem, nelze toto říci o Klubíčkovém království - mimochodem, proč to opravdu nebyla klubíčka, i když to je to nejméně podstatné. Co se týče textových neurovaností a zádrhelů, lze je pominout, neboť se jedná o prvotinu, která má nárok na všelák úskalí - to je konečnou záležitostí poroty Pohárku SČDO, která výstup na JH poslala. Ale pojďme dál. Pokud se podíváme na použité vyjadřovací prostředky - řeč je o konkrétní, hmotné, scénografické materii - nelze než konstatovat, že pohádku by jimi bylo mnoho odvyprávět. JENŽE! To by se interpretka a režisér museli v první řadě zamyslet nad tím, cože to mají v ruce. Co prostředky sdělit lze, ale především, jak to sdělit. Jestliže od počátku je zcela schuntaná a rozmazaná rovina Vypravěčky reálné

roviny a Vypravěčky pohádkové roviny a Všechny postavy pohádky dohromady, kdy není vybudován kód, který nese významy, a vše se děje ad hoc, pak smysl jevištního dění uniká, a jediné, co platí, jsou textové informace, o jejichž nosnosti již byla řeč. Princip, aspoň ten nejzákladnější, jak se zachází s loutkou která mluví, jak se zachází s loutkou o níž se mluví, a tak dále, a tak dále, je podstatou animace, rozžití hmoty. To, o čem píš, je zároveň magií loutkového divadla, které uvěřitelného a skutečného dosahuje neuvěřitelným až neskutečným. Je mi líto, ale zacházení s prostředky zcela pohřbilo nápad i s Klubíčkovým královstvím.

Vladimír Zajíc

O malé Mette

Další drobné představení z letošní dětské scény představilo práci Jany Štrbové, jedné z velmi zkušených učitelek dramatické výchovy. Na této práci lze rozpoznat principy dramatické výchovy, práci se slovem, zaujímání vztahů, hledání významů. Samozřejmě ve velmi jednoduché a hravé situaci a formou hry na pohádku. Čtyři děvčata a jeden chlapec příběh podobný Popelce vyprávějí, komentují, hrají postavy, ke změnám používají jednoduchého obrazového rámu, který je jednak ilustrací rodinných fotografií - příběh přece směřuje ke svatbě, jednak je kočárem a mohl by možná být i mnohým jiným.

Sympatické na přestavení je přirozenost dětského projevu i některé dovednosti, kultivovaný pohyb, poměrně dobrá mluva. Možná, že jindy a jinde jsou děti uvolněnější - z hronovského představení byla cítit disciplína až akademická a možná úzkostlivá. Poněkud uměle působily stylizované písničky a podkresová hudba, které z této dramatické etudy jakoby chtěly udělat větší divadlo.

Pohádka o klubíčkovém království

Ze zcela jiné pozice se představila Martina Šubrtová se svou autorskou pohádkou, inzerovanou jako individuální výstup s loutkou z Pohárku SČDO. Začátečnický a poněkud zakřiknutý výkon, jakoby herečka chtěla mít své vystoupení brzo za sebou. Těžko překonatelná adresa, v níž divák musí hrát roli dítěte v mateřské škole (na což v úvodu publikum přistoupilo, ale herečka šanci nevyužila), monotónně odvyprávěný nevzrušivý

text, nepřilíš vkusné výtvarné řešení, počínaje prostorem a samotnými klubíčky konče. Kromě toho velmi nepřehledné zacházení s loutkou, dají-li se tak nazvat předměty a ostatní výtvarné-dekorativní pomůcky.

Toto představení se odehrálo v bloku finalistů národních přehlídek SČDO, proto samozřejmě zcela vypadá z kontextu Loutkářských Chrudimí či Wolkrových Prostějovů a vzhledem k věku interprety třeba i ze Šrámkova Písku. Především poskytl informaci o tom, co se děje v organizovaném ochotnickém hnutí a předvedením v programu Jiráskova Hronova (jako celoroční žatvy nejlepších představení z ostatních národních přehlídek) ukázalo na úroveň jedné z nich.

Alexandr Gregar

Finalisté národních přehlídek 1998 - 1999

O první části, o Klubíčkovém království, psáno na jiném místě.

K dalším vystoupením, která na 69. Jiráskově Hronovu představila vítězná vystoupení na národních přehlídkách jako Pohárek SČDO a soutěž seniorského divadla, lze poznamenat, že celý podvečer dýchnul něčím malinko jiným než divadlem či uměleckým přednesem. Především byl o tzv. „naší lásce k divadlu“, byl jednou z forem, které jsou součástí ochotnického hnutí. Vzpomínám, že jako malý ještě titel ochotnického divadla, kterého tatínek, zapálený ochotník brával nejen na představení, do zákulisí, ale postupně i na různé večírky, při nichž se dávalo k dobrému něco monologů, básniček, hraných anekdot, jsem byl podobnými vystoupeními nadšen. Byly to takové sokolské besídky, při nichž se často vzpomínalo a říkávalo také například, že tenkrát, ten Adolf Kučera, to byl borec, ten vystříhl Cyrana jako nic. Byly to věci velmi intimní a přátelské. Bylo při tom na co vzpomínat a všichni se těšili. I v Čápkově sále se mnozí těšili a vzpomínali. Kupodivu v roce 1999 úplně stejně jako v letech padesátých nebo o třicet, padesát let dříve... Intimní věci však patří do rodiny.

Samozřejmě, že hodnocení schopností a dovedností herečků či přednesových by mohlo naplnit dalších několik řádek, ale při této příležitosti se mi to nejeví vhodné...

Alexandr Gregar

Myslím, že není bez významu, když oficiální program Jiráskova Hronova doplňuje také přehlídka výsledků činnosti SČDO v uplynulé sezoně.

Pohárek SČDO, soutěž monologů a individuálních výstupů, byla nejprve zastoupena Martinou Šubrtovou a jejím výstupem s loutkou Pohádka o klubíčkovém království. Přednášečka si sama napsala předlohu jako velice volnou variaci na Šípkovou Růžku, jejíž protagonisty

Ludmila Čápková

jsou klubíčka. Ta se také objevují jako jednoduché textilní loutky, zavěšované na plochu z téhož materiálu, pojedenou jako náznak zámku, slunce, mraku a loutky. Vyprávění i písničky jsou adresovány dětem z mateřských škol a přednes účinkující se řídí potřebou přehlednosti a srozumitelnosti - což však tentokrát trochu ovlivnila nejistota z dospělého publika. Na práci s rekvizitami či loutkou není kladen důraz, slouží poze jako nejjednodušší ilustrace. Další ukázkou individuálního výstupu byl Růžový monolog v podání Marthy Kubešové. Textová předloha i režie (Jaroslav Štěpánek) spíše připomíná estrádní výstup sestavený z několika variací, jak různé ženy reagují, jsou-li obdivovány různě. Zdravé sebevědomí, mládí, šarm i solidní technická připravenost mladé herečky zčásti překryly eklektičnost textu. Jen snaha o civilní projev a téměř intimní kontakt s publikem především ve spojovacím slově svedla interpretku k přeshraní tiché až nesrozumitelné řeči.

Seniorské divadlo mělo svou přehlídku již loni v říjnu v Kroměříži. Obávám se, že tato časová vzdálenost vedla ke značné uvolněnosti v textu, reprodukováném Janou Kadeřábkovou a Miroslavem Radou z DS Máj Praha. Nepřesvědčilo, že Čápkova povídka Telegram je zcela ideální k dramatizaci pro dvě osoby. Navíc autorský půvab textu „kapesních povídek“ je setřen zbytečnou mnohomluvností, jež působí jako momentální improvizace, zatímco základní vtip zkomoleného telegramu je téměř utajen zašumlovaným přečtením.

Zážitkem se stal obdivuhodný výkon paní Ludmily Čápkové. Neafektovaná kultivovanost a hluboká niternost i stále přetrvávající výborná technická vybavenost je erbovním znamením této skvělé herečky. Jemným gestem a jen lehkými náznaky změny v barvě hlasu a rytmu řeči charakterizuje Máminy moldánky (báseň J. Rictuse), kde snad můžeme ještě diskutovat o rozdílnosti přednesu poezie a dramatického monologu. Avšak povídka kanadského humoristy Stephena Lea

pokračování na str. 2

dddd - ZUŠ Děčín: **O MALÉ METTE**

pokračování ze str. 3

ostával. Přes všechny výtky bylo ze včerejšího představení patrné, že se jedná o poučený a přemýšlivý soubor se značným hereckým potenciálem. Bylo-li včerejší rozpačité představení dílem vnějších okolností (nezvládnutý hrací prostor, tréma atd.) či bylo-li jen „nepovedené“, ví jen a jen soubor. Přeji mu upřímně, aby mu to příště vyšlo líp!

Milan Schejbal

Inscenovanie Morytátu Ryba ve čtyřech, v podání Divadla na Kopečku, přineslo mezi nás tému či podobnostvo o paradoxoch obdobia, v ktorom sa snúbi vysoký štýl s nízkosťou pudu, grotesknosť, ktorá k nám prehovára či už z televíznych obrazoviek vo forme nacvičených úsmevov „popredných“, pod ktorým sa často skrýva prázdne jadro, či navonok prepychom charakterizovaných „figúriek“ okolo nás, ktoré sú schopné toho najhroznejšieho činu. Už hrací priestor naznačuje, že bizarný svet, ktorého roztvorenia sa staneme svedkom, nám zrejme nie je cudzím, ale že aj my sme jej plnohodnotnou súčasťou. Priestor je rozdelený na štyri hracie plochy-mansiony, ktoré lemujú arénu pripomínajúcu plochu v strede. Medzery medzi nimi sú vyplnené miestom pre diváka. Všetko by bolo v poriadku, ak by bol priestor v tejto dispozícii akceptovaný aj režijne. Postavy totiž hrajú spôsobom „cez rampu“, frontálne, akoby sa nachádzali v dispozícii priestoru barokového

Divadlo Na Kopečku při PL Jihlava sekce „starý blázní“: RYBA VE ČTYŘECH

typu. Ak nemám to šťastie sedieť medzi mansionmi, ale v regulárnom hľadisku, som nútený aj tieto výplne divákmi vnímať ako ďalšie mansiony. Príchody, resp. miesta príchodov a odchodov postáv sú riešené akoby náhodne, pomedzi šály, ktoré spolu so zviazanými tkaninami rôzneho charakteru obopínajú a uzatvárajú priestor dookola, čím až priveľmi popisne zdôrazňujú rovinu vzájomnej previazanosti aktérov s divákmi. K tomuto popisu sa pridáva aj výtvarné pojednanie jednotlivých mansionov, ktoré predstavujú exteriorizovaný svet jednotlivých postáv - troch sestier a jeden priestor spo-

ločný pre všetky postavy, akýsi salónik. Núti sa otázka, čo v tomto výtvarnom kľúči predstavuje aréna, do ktorej postavy vstupujú. Významom sa totiž zhoduje s centrálnym priestorom salóniku. Grotesknosť, ktorú cítim z postáv troch sestier a výkony, ktoré sú pre mňa presné už len typologickým výberom herečiek, narúšajú okato narežirované sentence, v ktorých inscenátor zabudne na špinavo-eklektický, až gýčom zavaňajúci výtvarný kľúč, a zvonka prináša prácu s rekvizitou ako znakom. Ním len znásobuje, opäť popisne, už povedaný opis alebo prečítanú správu. Tieto pasáže akoby na-

rúšali tak brilantný prejav troch hlavných postáv. Ako vykonštruovaná pôsobí postava harmonikára, „flašinetára“, „krámaře“, šepkára, dirigenta, ktorá síce víta a sprevádza diváka, ale v rámci príbehu akoby sa bila s postavou sluhu, ktorý nás prevádza vo vnútri príbehu. Možno je to tým, že je zbytočne prítomná po celý čas na javisku a tak na seba púta pozornosť. Príbeh je čitateľný, aj keď určité časti v podaní sluhu, v alternácii Ladislava Šýkora, nerozumieť. Fragmentarizácia priestoru, na začiatku aj keď polemická, ale sympatická, akoby v ďalšom priebehu strácala svoj význam a uberala na dynamickosť, ktorú bolo možné dosiahnuť premysleným akčnopriestorovým diagramom s vyriešením už vyššie spomínaných príchodov a odchodov postáv, ústiacich možno do jedného priestoru, spoločného pre všetkých. V ňom by bol potom pocit neustáleho vzájomného sledenia a pozorovania, pretvárk a intríg, vzájomne prepletených vzťahov, zreteľnejší. Je to práve možno ona nedopovedanosť niektorých vecí, postupne sa pointujúca, ktorá vytvára napätie omnoho viac, ako rozvorená dlaň, ktorá má vopred upozorňujú na to a definuje, čo si mám všimnúť a interpretovať na základe nasledujúceho konania postáv. Už potenciál predstaviteľiek troch hlavných postáv zjavne naznačuje, že je určité na čom stavať a je aj ich zásluhou, že napriek uvedeným výhradám som neodchádzal z predstavenia neoslovený, za čo vám ďakujem.

Peter Janků

69. JH 1999 z OFFsidu

Letošní Hronov byl z numerologického a astrologického hlediska naprosto magický. Jedno zatmění Slunce, dvakrát konec světa, tři ďábelské 9 v letopočtu a eroticky vzrušující 69 v ročníku, to už přece něco musí znamenat.

A přesto, když jsem brouzдал městem, seděl v divadlech, okouněl v Céčku, ležel na trávě v parku, jako by se nic výjimečného nedělo. Jakoby divadelníci magii čísel a přírody nezaznamenávali, jakoby hleděli jen sami na sebe, a to ještě málo. Včera jsem se zmínil o Haškově společnosti Jiráskova gymnázia (všimli jste si bizarního spojení dvou protichůdných českých literátů v jediném názvu?), na OFF Hronově se toho však dělo víc. A off-festival, off-akce je třeba podporovat. Narušují kamenné monolity jednoho divadelního (a organizačního) názoru, vyvažují TIRácké jízdy velkých souborů oceánem tradičního divadla lehkými kavaleriemi indiánských kánoí pouličních akcí, akcí na náměstích, v parcích, ve dvorech či stodolách (dva poslední prostory jsou - zatím - jen mým hronovským přáním), jež zpětně probouzejí z tisíciletého spánku i ony ve světě již potopené Titaniky, jako onen Kašpárek, co chodí pěšky. A tak - pro ty, kteří za pět let budou chtít vědět, co se na 69. JH 1999 dělo - zmíním ještě další akce, jež svou existencí razily pramí-

nek OFF-Hronova, cestu českému Avignonu příštího tisíciletí.

O hravé pohybové klaunérii Komediánti přijeli aneb Blázní živí Bůh pražské kočovné společnosti Molière již na stránkách Zpravodaje řeč byla. A tak jen zdůrazňuji, že jejich barevnost, nekomplikovanost, přímočarost právě v zeleni parku zářily daleko pestřeji než v jakémkoli uzavřeném sále. Jako květy v Slunci tančily Molièrovy děti svá minisolíčka, jako broučci v trávě míhaly se před zraky kolemjdoucích.

Tentýž den, tedy v neděli 8. srpna, ke mně na schodech divadla přistoupil mladík. Vsunul mi do ruky papír a řekl: „V 18:30 tady na náměstí.“ Ihned mi připomněl Avignon, kde vás ovšem přepadá deset takových mladíků a mladice během deseti kroků. Na papírku stálo: „Improvizáční taneční Návštěva.“ Šlo o krátkou pohybovou etudu členky Studia Dům Evy Slachové za doprovodu - prý náhodně vybrané - hudby ze všech koutů světa i dob (od hrdelních pěvců z Tuvy přes rock po gregoriánský chorál). Eduard Uliční, další „Důmák“, který zvučil, vybral muziku a občas i zasáhl do hry, mi osvětlil, že jde o jednu z prvních akcí připravované inscenace Evy Tálské, jejímž cílem je zpracovávání prostoru a jež by i v budoucnu měla být co nejotevřenější. Tanečnice se vlnila, převlé-

kala, komunikovala sama se sebou, s kostýmem, s opuštěnými prodejními pulty zdejšího tržiště, s diváky. Tudy cesta vede a zde je, odvažuji se tvrdit, ona zatím nerozkódovaná magie 69. JH 1999. V otevřeném divadle, volných asociacích, svobodě a autenticitě.

A že není potřeba jen improvizací a nových cest, dokázala včera - na betonovém jevišti Parku JH - paní Slávka Hubačiková z Vysokého nad Jizerou. Její poudačky od Marie Kubátové a Prokopa Háse byly nádherně dojemné a - promiňte mi tu divadelní globálnost - dokazovaly, že nejen v dnes oslavovaných vypravěčích z Maroka má svět svůj svébytný divadelní projev. Jsou i v Krkonoších...

Na závěr si neodpustím - vzhledem k úvodu zmiňované číselné magii - vizionářskou věštbu: Vidím Mistry veliké, jež se za devět měsíců zrodí ze slunečních paprsků, které se na letošním 69. Hronově za pravého poledne 11. 8. 1999 propojily s měsíčním

svitem. Jejich sláva hvězd se bude dotýkat a zastíní takové Čechy, jakými byli a jsou všemožní Aloisové (Jirásků), Josefové (Čapkové), Egonové (Hostovští), Janové (Císařové), Petrové (Lébli), Milanové (Schejbalí), Zdeňkové Alešové (Tiši)... (laskavý čtenář necht si z hronovských reků doplní sám).

Vladimír Hulec

Slávka Hubačiková z Vysokého nad Jizerou

Divadlo z doby kamenné

*„Rejžo,
tady jsou ty texty,
ale chybí třetí obraz.
Autorovi se zlomil
pazourek.“*

Kresba: Dušan Grombřík

Mgr. Ilja Racek nepřijede, přesto je s námi ...

Pan náměstek ministra kultury ČR Mgr. Ilja Racek se moc omlouvá, ale svou plánovanou návštěvu Jiráskova Hronova nemůže uskutečnit, neboť musí zastupovat pana ministra na oficiálním setkání v Mariánských Lázních. Redakce Zpravodaje zřítomňuje pana náměstka alespoň symbolicky krátkým rozhovorem, který byl připraven před několika dny.

Jaký je Váš vztah k amatérskému divadlu?

Srdečný: v počátcích své profesní dráhy jsem se jako mladý absolvent režie DAMU podílel na činnosti porot amatérského divadla, rovněž jsem se dopustil i některých uměleckých „zášahů“ (nevím, jestli ku prospěchu amatérského divadla). K tomu mne vedl i můj vedoucí pedagog na DAMU: již tehdy žijící klasik prof. Jan Cisař. Nebyl bez zájmovosti, že jsem před mnoha lety „hodnotil“ představení jistého režiséra a dramatika, který v té době směl působit jen v amatérském divadle, jmenoval se Pavel Dostál...

Amatérské divadlo znáte ze zkušenosti jako tvůrce i porotce a nyní se s ním setkáváte ve své funkci náměstka ministra kultury. Co soudíte o jeho významu dnes na přelomu tisíciletí?

Totéž, co vždycky. V amatérském divadle vznikla během jeho historie řada zásadních podnětů pro divadlo profesionální, vychovalo rovněž řadu špičkových umělců. (On např. i takový Konstantin Sergejevič začínal s MCHATem jako amatér! Jako majitel továrny na kabely si to ovšem mohl dovolit: byl sám sobě sponzorem - i tady předjal naši dobu.) Amatéři mají také jednu velkou výhodu před profesionály: dělají divadlo proto, že je skutečně baví. To se o všech „profesionálech“ říci nedá... Proto jsem zcela přesvědčen o tom, že amatérské divadlo přežije rok 2000 a vykročí - a bude kráčet - úspěšně ještě mnoho let i ve třetím tisíciletí.

Rozhovor připravila
Vítězslava Šrámková

JAK SE ŽILO SEMINARISTŮM?

Včera jsme přinesli první část materiálu, jímž jsme představili semináře Klubu (nejen) mladých divadelníků. Dnes dáváme prostor názorům dvou jejich účastníků.

Do semináře L jako loutky jsem se přihlásil čistě ze zvědavosti a po zhlédnutí několika představení divadla Buchty a Loutky, kde Marek působí. Jinak se v amatérském divadle věnuji více činohře. A dnes, kdy je „Hronov“ těsně u konce, mám moc pěkný pocit. Jednak proto, že se tu sešla dobrá parta lidí, a také protože jsme si užili spoustu legrace. Bylo to hlavně při výrobě loutek a při samotné realizaci „představení“, které jsme dělali sami, aniž by nás Marek režíroval. Nakonec jsme se naučili, co to znamená, když se řekne cítit materiál. Rád bych se podělil o jeden zážitek, když jsme do sádry vlévali své masky (rozuměj obličeje).

Ležím - vše připraveno pro nanesení sádry - víčka chráněna igelitem, když tu slyším „Došla sádra!“. Někdo se nabídl, že skočí koupit. A tady někde začíná můj příběh.

Přes zavřené oči vnímám pouze žlutočervenou barvu, o to víc vnímám sluchem. Byl to hrozně příjemný pocit slyšet šustnutí papíru, okolo mě nemluvě o tělesném kontaktu, když někdo prošel okolo a zavadil, byť jen nepatrně. „Pepo, tak můžeme.“

Na čele jsem ucítil příjemný chlad stékající sádry, která pomalu stékala přes oči. Žlutozelená barva kterou jsem do té doby viděl, se proměnila v černou. S dalším nanášením sádry jsem prožíval hrozný pocit člověka, jenž je pohřbíván zaživa. S každou kapkou, další lopata mokré hlíny. Potom jen chlad po celém obličeji. Teď už jsem vnímal jenom zvuky a hlasy, které už tak libé nebyly. Teď mě udržovaly u vědomí, že je to hra, která skončí. Jak začala sádra schnout pomalu a po částech, představoval jsem si, jak vychází slunce a začíná hřát. Když uschla, celá nakumulovaná teplem mého těla, sálalo to teplo tak, že jsem to vnímal, jako by začal horký letní den. Ale já zůstával někde dole a nemohl ven.

„Teď vstaň a pomalu foukej do tý formy, ono se ti to pak samo vyloupne...“

Byl to hrozně vysvobozující pocit „zrození“, když mě oslnilo ostré světlo a já začal pomalu rozeznávat postavy a věci kolem sebe.

Josef Štross

Něco smutného o radosti...

(na okraj problematiky Problémového klubu)

Staří zenoví mistři to pochopili. Učinili radost principem svého bytí. Svého dýchání, chůze, pití čaje, manuální práce i své tvorby. Radost přítomná a prožívaná v jakékoli činnosti, kterou vykonáváme. Neplette si to prosím s legrací, smíchem neb veselou náladou, jde o kategorii vnitřní a niternou, leč přesto dobře poznatelnou a komunikativní. Je to právě ona, která je schopná bořit bariéry (mezi jevištěm a hledištěm, ale i v životě).

Když má někdo radost z toho co dělá, je naplněn nadšením, vnitřním zanícením a opravdovostí, která nás strhne. A to i přesto, že je třeba babral a neuměl. Ale když je navíc k tomu Mistr svého oboru, už to není „jen“ upřímné a zajímavé. Pak už jde o čiré předávání radosti; z toho, že je to baví, že dokonale ovládá svůj nástroj - a ví o tom, a přesto je pokorný. Tuhle nej-

vyšší metu jsem v letošních inscenacích prožil několikrát. V Odpadech, Člověku v pohybu, Tangu, v Bio Desillusion a v Kašpárek chodí pěšky. Pět inscenací z dvaceti, čtvrtina... mám za to být vděčný, nebo chť víc?

Kde jsem ji naopak vůbec nezažil, byl Problémový klub. Zanícení usnulo, pokora odešla, nahradila ji blahosklonnost a radost si vůbec udělala hodně dalekou vycházku. Prostě byla tatam. A já zjistil, že - nomen omen - lidé, co jej vedou, mají opravdu velký problém: že je to už vlastně nebaví. Maskují to pravda dovedně, ale ta jiskra už tam prostě není. V ojedinělých případech zůstává ještě mistrovství. Ale je to studené a mrtvé. Možná jsou jen unavení, nevím. Nicméně po chvíli se to přenesou na všechny a všechno okolo. Ve svém stoicismu a nadhledu mohou sice na první pohled působit jako zenoví mistři, vyznávající staré japonské haiku: „Ať je radost, nebo smutek, tráva roste.“ Jenže... Staří zenoví mistři TO pochopili. A byla radost se na ně dívat a poslouchat je.

Karel Koula
zenový mistr - začátečník

Co mne zaujalo...

Pisatel článku o radosti Karel Koula možná uškolil hřebík na hlavu, když vyjádřil své rozpaky z lektorského vedení Problémového klubu. Vztaheno k průběhu i k atmosféře celého uplynulého ročníku Jiráskova Hronova dá se v něm vidět jistá dvojsložkovost či možná spíše dvougeneračnost.

Na Jiráskově Hronově jsem byl poprvé. Zaujalo mne odhodlání účastníků vést kritickou diskusi na půdě Problémového klubu, zaujalo mne a překvapilo příjemné množství mladých lidí, členů souborů i účastníků jiných, kteří se chtěli do Malého sálu za každou cenu vecpat a být při tom, když se o tom bude mluvit.

Nepatřím mezi notorické objížděče festivalů a dost se bojím těch, kteří na nějakou akci jezdí deset a více let. Pokud to navíc nejsou účinkující a hrající ochotníci, ale spíše „organi-

zátoři“, bojím se ještě víc. Bojím se nerozumitelných názvů institucí, ve kterých se objevují slova umění a kultura, zkratk, o nichž nevím, co znamenají. Možná některým lidem křivím, ale rétorika mnohých mi nepříjemně připomíná doby, kdy se hovořilo ponejvíce o „kulturní politice strany“. Ale každý člověk má své vlastní svědomí.

Zaujalo mne a překvapilo, že dobrá polovina divadelních recenzentů neumí pracovat s počítačem.

Zaujalo mne vysoká kvalita amatérských souborů, kterou bylo možné poznat skrze kvalitu jednotlivých představení. Nejsilnějším divadelním zážitkem festivalu pro mne bylo Tango souboru z Lysé nad Labem, daleko silnějším, než jaký mívám z většiny řady inscenací profesionálních divadel. Šikovně a příjemně byli studenti z Litomyšle a jejich soubor 12 opic, vůbec se mi nelíbil muzikál Jeptišky, ale hodnocení patří jiným...

Zaujalo mne město Hronov a jeho krásné přírodní okolí, které si někdy musím ve větším klidu prochodit.

Zaujalo mne hrob Aloise Jirásky a jeho ženy Marie na zdejších hřbitově.

Zaujalo mne vinotéka Triton, kterou provozuje pan David Švorčík, ale říká jí vinovna.

Za rok bude jubilejní ročník Jiráskova Hronova, o kterém se tady mluvilo téměř více než o tom současném. Nejsnazší je mluvit o budoucnosti, těžší je to o minulosti (třeba i té vlastní, osobní) a nejtěžší o přítomnosti, o tom, co je Tady a Teď, o tom, co skutečně jsme. Ale to je smyslem divadla. Takže: Byl jsem v Hronově, bylo tu pěkně, a to je vše.

Petr Cekota

NOMINACE NA ZLATÉHO ALOISE 1999

Scény připomínající dramatické sekvence z amerických, bulharských či laponských filmů se odehrávaly včera v hronovských ulicích v souvislosti s předběžnými nominacemi na ilegální cenu Jiráskova Hronova - Zlatého Aloise 1999. Automobilové honičky, konspirační schůzky, šifrované vzkazy v kornoutech zmrzlina, poštovní holubi sestřelování bambusovými foukačkami... Nakonec se však podařilo podstatnou část hlasů - alespoň od přeživších členů kolegia - shromáždit.

Připomínáme, že zveřejněné pořadí je předběžné - je totiž možné, aby hlasující ještě během dneška své sympatie přešoupali! Pořadí je bodováno systémem 5 - 3 - 1 bod a ten, kdo jich nashromáždí nejvíce, vyhrává a získá Zlatého Aloise. Ten má letos podobu pravoslavné, vkusné, zlatě kolorované madonky. Novinkou letošního ročníku pak bude udělení Zlatého Aloiska (polychromovaná soška kolouška - ruční práce neznámého lidového mistra), o jehož držeteli rozhodlo zcela nedemokraticky trojčlenné ilegální prezidium během jedné hospodské debaty.

Rozdělení cen se uděje dnes večer v následujícím pořadí: Zlatého Aloiska obdrží jeho laureát bezprostředně po skončení představení Polské krve na schodech Jiráskova divadla. Zlatý Alois pak bude vyhlášen v předsálí Čapkova sálu (nikoliv v Tritonu, jak nějaký šmudla plkal) po odpálení poslední rachejtle ohňostrojné produkce na hronovském náměstí. Následuje volná zábava ve všech hronovských hospodách.

(zat)

Reprodukc
Zlatého Aloise

Reprodukc
Zlatého Aloiska

PŘEDPOSLEDNÍ SLOVO

To poslední bude mít profesor Jan Císař v závěrečném, desátém čísle Zpravodaje. Ohlédne se za 69. ročníkem Jiráskova Hronova zejména z hlediska uvedených inscenací. Ale Jiráskův Hronov je fenomén mnohem širší, vedle inscenací a seminářů jej vytváří i cosi těžce postižitelného, ale velmi podstatného, atmosféra, nálada, společenský status, desítky drobností a věcí zdánlivě zcela bezvýznamných, což ale dohromady vytváří právě ono nedefinovatelné cosi, co sem lidi přitahuje, co je nutí, aby se stále znovu vraceli.

Všechno má svůj konec a právě v těchto dnech nás není málo, kdo si uvědomujeme, jak šťastně je zvolena délka festivalu, jak právě oněch devět dnů je přesně ta míra, která umožní sledovat vše ještě při vědomí, byť s den ze dne rostoucími znaky únavy. Festival končí v pohodě, bez nepřijemnosti či ostud, bez propadáků, za neutuchajícího zájmu publika, informační středisko hlásí každého dne stejné: Vyprodáno.

Zahraniční hosté pryč byli překvapení, jak vysoké nároky na sebe české amatérské divadlo klade, do jakých problémů se pouští a na jaké úrovni je řeší. Nám domácím to tak nepřijde, bereme to spíše jako samozřejmost, možná si našeho amatérského divadla dost nepovažujeme. Anebo spíše my, kdo jsme v jeho bezprostřední blízkosti, jej ocenit dovedeme, méně už bohužel ti, kdo rozhodují o ekonomickém zajištění jeho

Aleš Bergman: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Mé drahé dámy (bez bližšího vysvětlení, respektive z mého semináře, ale určitě i Ivana Šmelová a Terezie Palková), 3) vývařovna Modrá hvězda. Petr Cekota: 1) Tango, 2) Robinson, 3) Pseudologia phantastica. Jan Císař: 1) Kateřina Nakládalová v Jeptiškách, 2) Kašpárek chodí pěšky, 3) Ivana Šmelová v Maryši. Karol Horváth: 1) prof. Jan Císař, 2) 69. ročník JH ako taký, 3) Odpady. Vladimír Hulec: 1) Evě Tálské, 2) Ladislavu Valešovi a inscenaci A Ježíšek už dávno... 3) 12 opicím. Peter Janků: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Odpady, 3) Tango. Pavlína Morávková: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Ivana Šmelová jako Maryša, 3) Bio Desilusion. Denisa Nová: 1) Ivana Šmelová jako Maryša, 2) Robinson, 3) Steak s rokořovou omáčkou v penzionu Prajzko. Jana Pazderníková: 1) A Ježíšek už dávno... 2) Maryša, 3) Jeptišky. Milan Schejbal: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Terezie Palková (Milostivá paní a Ala), 3) Ivana Šmelová (Maryša). Jaroslava Suchomelová: 1) Tango, 2) Maryša, 3) Odpady. Václav Špirit: 1) Vít Závodský za výstup v Bio Desilusion, 2) Prokleté nízko zavěšené kolty u jedné z jeptišek, 3) Čmukařům za Kašpárky. Jiří Štefanides: 1) Tango, 2) Zemědělcův rok, 3) Robinson. Zdeněk A. Tichý: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Prvá jazdecká, 3) Scénografie Bio Desilusion. Vladimír Zajíc: 1) Kašpárek chodí pěšky, 2) Maryša, 3) Prvá jazdecká. Ján Zavarský: 1) Odpady, 2) Bio Desilusion, 3) Maryša. František Zborník: 1) Prvá jazdecká, 2) Jeptišky, 3) Tři sestry.

akcí a především jubilejního nadcházejícího 70. ročníku JH.

Také letošní bezchybná organizace festivalu si zaslouží alespoň zaznamenání. Je to vždycky stejné: když všechno funguje, jak má, přijímají to všichni jako samozřejmost, pozornost si organizátoři vyslouží až když nastanou „zádrhly“, když jsou lidé s něčím nespokojeni, a k tomu letos, s drobnými výjimkami, nastěti nedocházelo.

Byli to rovněž hosté ze zahraničí a členové našich souborů, kteří mají zkušenosti ze zahraničního hostování, kdo si byli vědomi vysokých kvalit techniků na obou scénách. V Hronově jsou technikáři zapálení pro věc, pro soubory jsou schopni udělat „první poslední“, nic pro ně není problémem a neztrácejí čas vysvětlováním, proč věci nelze provést, nýbrž hledají a nalézají řešení. I mužům za scénou, které divák nevidí, je na místě vzdát hold za to, že dělají více, než musí.

Také redakce Zpravodaje se loučí se svými členy, děkuje jim za pozornost, kterou festivalovému časopisu věnovali, a ráda by poděkovala i za kritiku, kdyby ta se byla dostala až do redakce. Tak snad až v příštím ročníku se dočkáme, že budete tvořit časopis více společně s námi. Ať se tedy v dobré náladě, s mnoha novými nápady a s neumdlévající chutí dělat divadlo vydáte za rok!

jsu

střípky

❖ Proskočila zpráva, že kroměřížský soubor byl bezprostředně po vyložení kuliz z auta pokutován za špatné parkování místní policií. Poté do redakce došel vzkaz tohoto znění: „Vzkaz pro Janu Štěpánovou, potažmo Matku představenou: „Vážená Matko představená, doufám, že i problém s policií ČR Hronov se vám podařilo vyřídit ke všeobecné spokojenosti. Po Hronově zchudlý dušičkář“

❖ Vinotéka Triton si získala po dobu trvání festivalu všeobecnou oblibu. Přesto je tento vinný stánek nesprávně nazývat tímto zavedeným termínem, jak soudí jeho majitel a provozovatel David Švorčík. Podle něj je Triton lépe nazývat vinovnou. Ať tak či onak, Triton byl i včera hojně navštěvován znavenými divadelníky, ačkoli se v něm vedla debata též o filmu, ale nejvíce o vinných odrůdách.

❖ Očekávaný konec světa včera v pátek třináctého nenastal, i když by to bylo stylové přinejmenším jako adekvátní uctění stého výročí narození Mistra hororu Alfréda Hitchcocka, které připadlo právě na včerejší den. Leč nezufovejte, ohlášeny jsou další termíny, čímž by se mohla definitivně vyřešit i otázka finančního zajištění 70. ročníku JH.

❖ Nejenom problémy s financemi čekají na pořadatele jubilejního ročníku Jiráskova Hronova. Vypořádat se budou muset i s masivními protesty organizací na ochranu zvířat, jež se chystají pod heslem: Dejte do burtů herce! Příčinou těchto obstrukcí je letošní hronovský jídelníček: v Modré hvězdě servirovali koňský guláš a hasiči nabízeli koňské uzenky a salám.

❖ Pokud ani v sobotu večer ještě nebudete mít dost hodnocení a diskutování, nabízí se vám poslední šance: patnáct minut po skončení představení Nedbalovy Polské krve v Jiráskově divadle se můžete odebrat do Střední podnikatelské školy k poslednímu PC klubu, kde se bude hovořit o inscenaci Ryba ve čtyřech. Snad ještě předtím stihnete jednu ze stěžených událostí festivalu, vyhlášení výsledků ankety Zlatý Alois na schodech divadla.

Vydává Organizační štáb

69. Jiráskova Hronova

Šéfredaktor: doc. PhDr. Jiří Štefanides, CSc.

Redaktoři: PhDr. Jaroslava Suchomelová,

Mgr. Petr Cekota

Fotograf: Ivo Mičkal

Technický redaktor: Marek Zhibo

Tisk: Grafické závody Hronov, s.r.o.

Cena: 5 Kč